

Ankara da “çılgın” olacak

12 Haziran seçimleri öncesi İstanbul için açıklanan “çılgın projelerin” ardından Ankara, İzmir ve Diyarbakır için de bir dizi proje açıklandı. Anlaşılan odur ki önümüzdeki günler ve yıllar başta metropol kentler olmak üzere büyük şehirlerimiz için açıklanan projelerin yoğun şekilde tartışılacağı bir dönem olacaktır.

Projelerin tartışmaya gebe olmalarının sebebi kentlerin kimlikleri ile yapısı üzerinde büyük değişimler yaratacak olmalarının yanı sıra gerekli fizibilite çalışmalarından geçirilmemiş olmalarından ve kentleşme konularında yerel yönetimler ile hükümetlerin birinci derecede başvurabileceği kaynaklar olan Odaların ve bilim insanlarının projelerin oluşum aşamalarına dahil edilmemiş olmasından kaynaklanmaktadır.

Türkiye siyasetinin ve yerel yönetim anlayışının çarpık ve rant temelli olması ne yazık ki kentlerimizin kimliksiz gelişimine, akılcı ve rasyonel projelerden yoksun kalmasına neden olmaktadır. Kentleri ve kentte yaşayanların hayatlarını büyük ölçüde değiştirecek olan büyük projelerin öncelikle bütünlük bir stratejiyle olgunlaştırılması gerekmektedir. Ancak Türkiye’de yaşanan gerçek, kentlerin seçim öncesi masa başı yapılan siyasi rant hesaplarıyla şekillendirildiğidir. Seçimler öncesinde kentin dokusu, imar planı gözetilmeksizin popülist çıkışlarla projeler açıklanmakta, ardından bu projeler insani, ekonomik ve çevresel faktörlerle desteklenmeden hayata geçirilmek istenmektedir.

Oysa birer yaşam alanı olan, birer kimlik taşıyan kentlerin çehresinde önemli değişimler yaratacak olan projelerin kamuoyuyla paylaşılmadan önce alanın fikir üreticileri ve erbaplarıyla etraflıca değerlendirilmesi gerekmektedir. Gerekenler yapılmadığı gibi Meslek Odaları siyasi iktidarlarca "kentlerin gelişimi önünde engel olan" kurumlar olmakla itham edilmektedir. **Oysa meslek odaları bilimsel gerçeklerden, imar planlarından hareket etmekte, yeni rant alanları yaratmak uğruna kent kimliğinin yok edilmesine karşı çıkmaktadır.**

İnşaat Mühendisleri Odası, İstanbul için açıklanan "Kanal İstanbul", "iki şehir" gibi projeler için yürüttüğü haklı muhalefetin bir benzerini Ankara projeleri için de yürüttü ve yürütecektir. Genel seçimlerden sonra yapımına başlanacak olan bir dizi proje açıklandı. Elbette bu projeler de sözünü ettiğimiz ön değerlendirme süreçlerinden geçirilmeden kamuoyuyla paylaşıldı.

Ankara için düşünülen 11 projeden öne çıkanlar; 500 bin kişilik "Güneykent" projesi, Ankara'nın savunma sanayi kenti yapılması, Ulus'un gecekondulardan temizlenmesi, Kızılay'daki yapıların Selçuklu mimarisıyla şekillendirilmesi ve yapımı bir türlü tamamlanmayan metro inşaatlarıydı.

Güneykent projesinin yeri henüz açıklanmamış olmasına karşılık projenin Ankara Nazım İmar Planı'na aykırılık taşıp taşımadığı bilinmemektedir. Ayrıca daha önce Tulluntaş, Koparan ve Hacılar köylerinin sınırları içerisinde benzer bir proje açıklanmış, Şehir Plancıları Odası'nın açtığı dava sonucu proje Ankara Nazım İmar Planı'na aykırılığı sebebiyle Ankara 5. İdare Mahkemesi tarafından iptal edilmişti.

Öte yandan Ulus ve civarının gecekondulardan temizleneceği ve bölgedeki vatandaşların istemeleri durumunda kurulacak yeni şehre yerleştirilecekleri açıklandı. Şehrin merkezinde gecekondularda yaşayan yoksul vatandaşların şehrin çeperinde kurulmak istenen yerleşim bölgelerine yerleştirilmek istenmesi bir taraftan yoksulluğu uzaklara taşıma, görünmez kılma, izole etme amacı taşıırken diğer taraftan şehrin merkezinde bulunan değerli arazileri yandaş sermayedarlara tahsis etme amacına hizmet edecektir.

Kızılay'daki yapıları Selçuklu mimarisıyla dizayn etme planı da yine etraflıca düşünülmeden alınmış bir proje kararıdır. Ankara Hititlerden bu yana varlığını sürdüren bir yerleşim alanıdır ve ev sahipliği yaptığı tüm uygarlıkların izlerini üzerinde taşımaktadır. Dolayısıyla Kızılay Meydanı'nı sadece Selçuklu mimarisıyla şekillendirmek eksik ve tek yönlü bir girişim olacaktır.

Ankara'nın ve Ankaralıların yıllardır maruz bırakıldığı, acil çözüm bekleyen devasa bir ulaşım sorunu olduğu biliniyor. Bu nedenle yerel yönetimin sorumluluğunda olan, ancak yıllardır bitirilemeyen Kızılay-Keçiören ve Batıkent-Sincan metro hatları hükümete devredilerek tamamlanmak istenmektedir.

Ankara için planlanan projeler:

25 Mayıs 2011 günü Ankara Ticaret Odası Kongre Merkezi'nde düzenlenen "Yeni Vizyonu Ankara" toplantısında Başbakan Erdoğan Ankara için şu projeleri sıraladı:

- Ankara savunma sanayi alanında bir üretim merkezi haline getirilecek
- Askeri uydular ve Türksat'a ait haberleşme uydularının gerçekleştirildiği uzay merkezi faaliyete geçecek
- Güneyken adı verilen, 500 bin kişilik yeni bir şehir kurulacak
- 300 bin metrekare kapalı alana sahip bir adalet sarayı inşa edilecek
- 7 bin yatak kapasiteli iki tane şehir hastanesi oluşturulacak
- 40 bin seyirci kapasiteli UEFA kriterlerine uygun bir stadyum
- Keçiören ile İstanbul Bulvarı arasında inşa edilecek tünelle, Keçiören İstanbul, Eskişehir ve Konya yoluna bağlanacak
- Yıldırım Beyazıt Üniversitesi uluslararası bir bilim merkezine dönüşecek
- Akyurt ilçesinde 1 milyon 800 bin metrekare alan üzerine kurulu, bir fuar merkezi inşa edilecek.
- Ortadoğu'nun en büyük hayvanat bahçesi inşa edilecek
- Altındağ ilçesi, Ankara Kalesinin etekleri, hapishane ve çevresi gecekondulardan temizlenecek.
- Kızılay'daki binalar Selçuklu mimarisine uygun şekilde yeniden dizayn edilecek.
- Milli botanik park oluşturulacak.
- Ankara'yı termal sağlık turizminin başkenti yapılıcak

Ebetteki kentimizde başlanmış olan metro inşaatlarının bir an önce tamamlanması ve metro ağının yaygınlaştırılması önemlidir, ancak öncelikle yerel yönetim, hangi usulsüzlük ve çıkar hesaplarıyla metro inşaatını tamamlayamadığı sorusunun yanıtını vermelidir.

Ankara'nın savunma sanayi şehri yapılma isteği de manidardır. Savunma sanayi sektörü cirosunun 2004-2010 yılları arasında %100'den fazla bir artış kaydettiği 1,3 milyar dolar olan cirosunun 2,7 milyar dolara çıktığı savunma sanayiye yatırımların arttırılacağı açıklandı. Neoliberal politikaların şekillendirdiği önemli bir "mevzi" de kuşkusuz savunma sanayi alanıdır. Yok etme veya yok olma zeminini üzerinde gelişen savunma sanayinin yükselen cirosuyla övünmek veya daha da gelişmesinin koşullarını yaratmak hiç kuşkusuz yaşamlarımızın yok olması üzerine projeler geliştirmekten öteye bir anlam taşımamaktadır.

İnşaat Mühendisleri Odası ve TMMOB'ye bağlı diğer Odaların siyasi iktidarlarca açıklanan projelerin bir bölümüne karşı çıkışı tamamen bilimsel ve insan odaklı yaklaşımlarından kaynaklanmaktadır. Bu yaklaşımın bir gereği olarak elbette seçimlerden sonra hayata geçirilmesi planlanan "çılgın projelerin" takipçisi olacağız.

İMO Ankara Şube Başkanı Nevzat Ersan

Ankara için açıklanan "çılgın projeleri" Türkiye Mühendislik Haberleri'ne değerlendirdi.

Ankara için de bazı "çılgın projeler" açıklandı. Bunların arasından "Güneykent projesi", "Ulus ve Kızılay çevresi projeleri", "Hayvanat bahçesi projesi" ve "Ankara'yı savunma sanayi şehri yapma projesi" öne çıkmaktadır. Bu projelerin uygulanabilirliği nedir ve Ankara'nın sorunlarına çözüm üretecekler mi?

25 Mayıs 2011 tarihinde Başbakan, "Ankara'yı Başkentte yakışır bir kent haline getireceğiz, Ankara'ya nefes aldıracağız" iddiasıyla Ankara'ya dair bir dizi projeyi

gündeme getirdi. 17 yıllık Melih Gökçek yönetiminden tanıdık gelen bu projeler, yaklaşan seçimler nedeniyle birer hükümet projesi olarak yansıtıldı. Ankara'nın kentleşme ve ulaşım gibi temel sorunları varken hayvanat bahçesi, savunma sanayi merkez üssü, Güneykent gibi projelerin gündeme getirilmesi, kentin sorunlarına neyin ve kimlerin yararına bakıldığına dair önemli ipuçları taşımaktadır. "Ankara'nın marka bir şehir" haline getirilmesi olarak ifade edilen projeler, gerekli etüt ve fizibilite çalışmaları olmayan ve ayakları yere basmayan, 2023 hedefli projeler olarak karşımıza çıkmaktadır. Ankara'da yeni yatırım alanlarına ve sektörlerdeki firmaların ihtiyaçlarını karşılamaya yönelik olan projeler, Ankara'yı savunma, sağlık, ticaret alanlarında cazibe merkezi haline getirmeyi hedeflemektedir. Gökçek'in de Ankara için büyük nimetler olarak ifade ettiği projeler, arada kalmış bu kenti ekonomik olarak canlandırmanın bir yolu olarak önümüze sunulmaktadır. Oysa Ankara'nın ve Ankaralıların çok başka sorunları bulunmaktadır.

Ankara'ya dair 11 proje açıklayan Başbakan, bu projelerin bir kısmına başlanılmış olduğunu ifade ederken, geri kalan kısmının da hızla tamamlanacağını dile getirmiştir.

Ulaşım çözüm olarak önümüze çıkarılan projeler hakkında ne düşünüyorsunuz?

Asıl olarak; bu zamana kadar Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin seçim yatırımı olarak gördüğü ve tamamlayamadığı projelerin yamalanmasıdır. Bu zamana kadar bitirilemeyen Kızılay-Çankaya, Keçiören ve Batıkent-Sincan metro hatları yanında Kızılay-Akyurt fuar alanı ve havaalanına da yeni raylı sistemlerin inşa edileceği dile getirilmiştir. Ankara'nın metrolarla donatılacağını ifade edilmesi ve

geçmişte metro ile ilgili olarak yaşananlar nedeniyle, Ankaralılar için boş bir söylemden öteye gitmemektedir. Bu zamana kadar yapılan metroların tamamlanmamış olması ve bu alanların çürüyen inşaat yığınlarına dönüşmüş olması bu durumun nasıl toparlanacağı sorularını ortaya atmaktadır. Var olan metro hatlarının bitirilmesi yanında yeni metro hatlarının inşa edilmesi olumlu gelişmeler olarak görünürken, yaşanan deneyimler Ankaralıların ulaşım sorununu çözmekten daha çok ulaşım sorununun kronikleştiğini ve Ankara'ya taşıt kenti sıfatını vermiştir.

Ulaşım ile ilgili söz edilen diğer projelerde; Keçiören ile İstanbul Bulvarı, Keçiören'i İstanbul, Eskişehir ve Konya yoluna bağlayacak 15 kilometre uzunluğunda bir tünel inşa edilmesi, Ankara merkez olmak üzere 285 kilometre otoyol ve 57 km bağlantı yoluyla Ankara Hozanlı arasında ve Ankara, İzmir arasında toplam 535 km yeni yol inşa edilmesidir.

Keçiören bölgesinde trafiğin sıkışık olmasıyla ortaya atılan bu proje, Gökçek'in 2010 yılında ortaya attığı projenin kendisidir. Gökçek, daha önce Keçiören'in trafiğini rahatlatmak için yukarıdan yol yapılamayacağına göre tünel yapmamızın zamanı geldi, İstanbul ve Eskişehir yoluna 2011 yılında bu yolların yapımını başlatacağımız diye dile getirmişti. Keçiören'in trafik sorununu rahatlatmanın tek yolu olarak tünel yol seçilmesi ve sadece Keçiören'i rahatlatmak için böyle bir projenin ortaya atılması çok anlaşılır değildir. Bu projeye ilgili gerekli fizibilitenin ve güzergâh etüdünün yapıp yapılmadığı da soru işareti olarak dururken, bunlar hakkında açıklama yapılmaması projenin boş ve ayakları yere basmayan bir proje olduğunu ortaya koymaktadır. Bu zamana kadar Ankara'da insan odaklı toplu taşıma seçenekleri geliştirilmesi yerine taşıtlara göre otoyollar inşa edilmiş, katlı kavşaklar yapılmış ve insanlar alt ve üst geçitlere mahkûm edilmiştir. Bu projenin de taşıt odaklı olduğu açıktır. Kronikleşen trafik sorununu çözenin yolu otoyol yapmaktan ziyade insan odaklı, raylı sistem öncelikli toplu taşıma seçenekleri Ankaralılar için daha iyi ve tercih edilebilir seçeneklerdir.

Kentleşmeye yönelik ortaya atılan projeleri nasıl değerlendiriyorsunuz?

Kapsamlı kentsel dönüşüm uygulamaları ve 500 bin kişilik "Güneykent" adında yeni bir kentin inşası ortaya atıldı. Ankara'da konut üretiminde TOKİ'nin ne kadar büyük bir payının olduğu bilinen bir gerçektir. Başbakan, konut üretimine ve konut ihtiyacına yönelik yaptığı açıklamada, kentsel dönüşüm uygulamalarına hız vereceklerini; bu zamana kadar Ankara'da 6760 konut yıktıklarını ve buna karşılık 18 bin konutun yapıldığını ve 8100'ünün TOKİ tarafından yapıldığını belirtti. Kentsel dönüşüm projelerinin uygulanmasıyla birlikte Ankara'nın en yoğun gecekondu bölgelerine yeni bir çehre kazandıracaklarını ifade etmektedirler. Ancak bu zamana kadar hayata geçirilen kentsel dönüşüm uygulamaları, insanların konut ihtiyacına bakılmaksızın sadece konut inşa etmeye yönelik olmuştur. Her yere bina yapmak anlamına gelmeyen kentsel dönüşüm, insanların konut ihtiyacıyla paralel olarak düşünülmeli; kent kaynaklarını sınırsızca yağmalamak yerine insanların daha sağlıklı daha çağdaş konutlarda yaşamlarını sürdürmeleri sağlanmalıdır. Kendini sosyal konut üretimiyle tanımlayan TOKİ, bugüne kadar yaptıklarıyla rantı paylaştıran bir kurum haline getirilmiştir. Dolayısıyla bu açıklanan projenin bugüne kadar uygulanan kentsel dönüşüm uygulamalarından çok farklı olacağını düşünmüyoruz.

500 bin konutluk yeni bir kent inşası ise ayakları tam olarak yere basmayan bir projedir. Yerinin tam olarak açıklanmamış olması da bu proje hakkında yorum yapmamızı zorlaştırmaktadır. Ancak Ankara'da 500 bin konutluk bir kent için gerekli altyapı, ulaşım olanakları var mıdır? Tüm bunların yanında sorulması gereken en önemli soru ise Ankara'da bugüne kadar inşa edilen konutlar kentin ihtiyacını karşılamıyor mu ki, yeni bir kent projesi ortaya atılıyor? Tüm bu soruların cevaplanması bu projenin arkasında yatan niyetin anlaşılması açısından önem taşımaktadır. Bu projeye ilgili diğer bir önemli konu da, bu kente kimlerin yerleştirileceğidir? Başbakan açıklamasında, gecekondu

bölgelerinden isteyenleri taşıyacağız derken, isteyenler olarak kastettiği evsiz bırakılan gecekondulu sahiplerinden yeni konutların ücretini ödeyebilecek olanlar mıdır acaba? Tüm bu soruların yanıtlanması bu projenin amacını anlamak için son derece önemlidir.

Ulus ve Kızılay'ın yeniden yapılandırılmak istenmesini nasıl değerlendiriyorsunuz?

Ulus gecekondulardan temizlenmek istenirken, Kızılay ile ilgili düşünülenler daha kapsamlıdır. Kızılay'ın Ankara'nın "marka semti" olacağını ifade eden Başbakan'ın bu ifadesi, Kızılay

Meydanı'nı bir ticaret ve alışveriş merkezine dönüştürülmesi olasılığına işaret etmektedir. Şayet Başbakan Ankaralılara iyilik yapmak istiyorsa; Kızılay Meydanı'nın bugünkü taşıt egemen hali ve modern bir kent meydanından uzak hali yerine insanlar için yaşanabilir olması ve taşıtlardan kurtararak modern bir kent meydanına dönüştürülmesi hepimizin isteğidir.

"çılgın projeler" Ankara'nın sorunlarına çözüm olacak mı?

AKP iktidarıyla geçen 9 yıl, Ankara Büyükşehir Belediye yönetimiyle geçen 17 yıl boyunca Ankara'da tarihe ve kente dair birçok değer yok olurken, Ankara 'yaşanabilir bir kent' olmaktan da bir hayli uzaklaşmıştır. Yıllardır insan odaklı değil rant ve kar odaklı olarak ele alınan Ankara kenti, tarihin izlerinin silindiği, modern bir kentin özelliklerini taşımayan arada kalmış bir kent izlenimini vermektedir. Ankara için yeni olmayan bu projeler, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 17 yıllık yönetiminde sürekli olarak dile getirilen ancak Melih Bey tarafından bir türlü hayata geçirilemeyen projelerdir. Seçimlerin yaklaşması nedeniyle hükümet çalışmaları olarak karşımıza çıkan bu projelerle gerekli fizibilite ve etüt çalışmaları yapılmadan, seçim sürecinde önümüze getirilen projelerdir. Ankaralıların temel sorunları olarak karşımıza çıkan kentleşme ve ulaşım sorunları, kronikleşmiş bir şekilde karşımızda dururken onların yerine ayakları yere basmayan projelerdir. Ankara için yıllardır uygulanan belediyeçilik anlayışının ürünü olan bu projeler, sayısı çok gibi görünse de birçok kentleşme ve ulaşım gibi sorunlara dokunmamakta ve kenti cazibe merkezi haline getirmeye yöneliktir. Kentleşme ve ulaşımaya yönelik, yüzyılın projeleri olarak nitelendirilen bu projeler, olduğundan fazla abartılmakta ve bugünden yarına oluşacak projeler değildir. 2023 yılına kadar tamamlanması düşünülen projeler olduğu da bilinmesi gereken önemli bir ayrıntıdır.

İMO Ankara Şubesi olarak, yıllardır uygulanan rant odaklı belediyeçilik ve onun bir devamı niteliğinde olan projecilik anlayışının terk edilerek Ankara'nın yaşanabilir ve sürdürülebilir bir kent olması ve bu yönde adımlar atılmasının kent ve kentte yaşayanlar için daha yararlı olacağını düşünüyoruz.

“Yıllardır insan odaklı değil rant ve kâr odaklı olarak ele alınan Ankara kenti, tarihin izlerinin silindiği, modern bir kentin özellikleri taşımayan arada kalmış bir kent izlenimini vermektedir. Ankara için yeni olmayan bu projeler, Ankara Büyükşehir Belediyesi'nin 17 yıllık yönetiminde sürekli olarak dile getirilen ancak Melih Bey tarafından bir türlü hayata geçirilemeyen projelerdir. Seçimlerin yaklaşması nedeniyle hükümet projeleri olarak karşımıza çıkan bu çalışmalar gerekli fizibilite ve etüt çalışmaları yapılmadan, seçim sürecinde önümüze getirilen projelerdir.”